

Julkisten palveluiden digitalisoituminen, väestön ikääntyminen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden uudelleen organisointi ovat asettaneet muutoshasteita myös hoitotyön ammattilaisten osaamiselle. Sairaanhoitajatutkintoon on määritely vuonna 2015 valtakunnalliset sairaanhoitajan 180 op osaamisvaatimukset. Näiden lisäksi tutkinnossa on 30 op opiskelijan valitsemia syventäviä ammattiopintoja. Ammattikorkeakouluilla on autonomia siinä, miten nämä osaamisvaatimukset mahdollistetaan opiskelijoiden saavutettavaksi. Koulutuksen muuttumisen erilaisiin ympäristöihin digitaalisuuden ja muiden kehittyvien opetusmenetelmien vuoksi ydinosaamisen varmistaminen valtakunnallisesti olisi tärkeää. Terveysalan verkoston helmikuussa 2017 tehdyn kyselyn perusteella perusosaamisen systemaattista arviointimenetelmää ei ollut kyselyyn vastanneilla kouluilla käytössä, vaan arviointimenetelmät vaihtelivat. Ammattikorkeakouluilla oli kuitenkin jo pidemmän aikaa ollut yhteinen halu kehittää valtakunnallinen osaamisen arviointimenetelmä. Rahoitusta haettiin Opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoituksesta, joka myönnettiin ajalle 1.3.2018-31.12.2020. (Seppänen, Kinnunen & Silén-Lipponen, 2018.)

Kuva 1. YleSHarviointi-hankkeen logo

YleSHarviointi-hankkeen tavoitteet

YleSHarviointi-hankkeen tavoitteena on edistää sairaanhoitajaopiskelijan kliinisen osaamisen kehittymistä koulutuksen aikana sekä varmistaa kansallisesti sairaanhoitajaopiskelijan tutkinnon edellyttämä ydinosaaminen (180 op). Tavoitteisiin vastataan päivittämällä sairaanhoitajakoulutuksen minimiosaamisen osaamislausekkeet, kehitetään jatkuvan kehittävän arvioinnin menetelmiä opintojen ajalle eri klinisiin osa-alueisiin sekä kehitetään sairaanhoitajan 180 op:n ydinosaamista arvioiva valtakunnallinen koe. (Seppänen ym. 2018)

Hankkeessa on toimijoina kaikki Suomen 21 ammattikorkeakoulua, joilla on sairaanhoitajatutkinnon koulutusvastuu. Koordinoijana toimii Savonia ammattikorkeakoulu. Yhteistyökumppaneita ovat Suomen sairaanhoitajaliitto ry, Tehy ry, Lääkehoidon opetuksen kehittämisen kansallinen asiantuntijaryhmä (LOKKA), hallintoylihoitajien verkosto sekä mukana olevien ammattikorkeakoulujen työelämäkumppanit. (Seppänen ym. 2018)

Sairaanhoitajan osaamisvaatimusten päivittäminen

Sairaanhoitajan ammatillisen osaamisen vähimmäisvaatimukset on julkaistu edellisen kerran vuonna 2015 Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hankkeen tuotoksena (Eriksson, Korhonen, Merasto & Moisio 2015). YleSHarviointi-hankkeessa osaamisvaatimukset sisältöineen päivitettiin yhteistyössä muiden OKM:n hankkeiden, EduPal- ja Sote-Peda 24/7 -

hankkeiden kanssa (Laukkanen 2019). Osaamisvaatimukset sisältöineen julkaistiin Savonia-ammattikorkeakoulun blogissa tammikuussa 2019. Osaamisvaatimukset jaoteltiin seuraaviin osa-alueisiin:

1. Ammatillisuus ja eettisyys
2. Asiakaslähtöisyys
3. Kommunikointi ja moniammatillisuus
4. Terveystiedon edistäminen
5. Johtaminen ja työntekijäosaaminen
6. Tiedonhallinta
7. Ohjaus- ja opetusosaaminen sekä omahoidon tukeminen
8. Kliininen hoitotyö
9. Näyttöön perustuva toiminta, tutkimustiedon hyödyntäminen ja päätöksenteko
10. Yrittäjyys ja kehittäminen
11. Laadun varmistus
12. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä
13. Potilas- ja asiakasturvallisuus

Päivitettyissä osaamisvaatimuksissa uusina osa-alueina ovat muun muassa kommunikointi ja moniammatillisuus, tiedonhallinta, omahoidon tukeminen, laadun varmistus ja työntekijäosaaminen. Hoitotyön asiantuntijoilla oli mahdollisuus kommentoida osaamisvaatimuksia ja niiden sisältöjä elokuun 2019 loppuun mennessä. Kommenttien pohjalta tullaan tekemään tarkennuksia sisältöihin vielä vuoden 2019 aikana. Lopullisten osaamisvaatimusten ja sisältöjen julkaisemisen jälkeen voidaan niiden pohjalta jatkaa hoitotyön opetussuunnitelman kehittämistä.

Kliinisen osaamisen jatkuvan arvioinnin kehittäminen

Kliinisen osaamisen kehittävän arvioinnin tavoitteena on edistää opintojen sujuvuutta, tukea osaamisen kehittymistä ja varmistaa hoitotyön eri osa-alueiden osaamista. Arvioinnin kohteet sisältävät ammattipätevyysdirektiivin (EY/55/2013) määrittämät osa-alueet, joita arvioidaan erilaisilla arviointimenetelmillä. Käytössä ovat muun muassa sähköiset tietotestit, näyttökokeet ja erilaiset simulaatiot. Kehittävän arvioinnin menetelmiä voi jokainen ammattikorkeakoulu hyödyntää oman opetussuunnitelmansa sisällä joustavasti opintojen eri vaiheissa.

Lapin ammattikorkeakoulusta hankkeen toimijoina on yksi hoitotyön opettaja molemmilta kampuksilta. Opettajat ovat mukana kehittämässä sairaanhoitajaopiskelijan klinisen hoitotyön perusosaamisen sekä kirurgisen ja perioperatiivisen hoitotyön arviointimenetelmiä yhdessä muiden ammattikorkeakoulujen opettajien kanssa. Lapin ammattikorkeakoulusta osallistuu hoitotyön opiskelijoita ja opettajia klinisen hoitamisen perusosaaminen- sekä mielenterveys- ja päihdehoitotyön osaamisen -arviointimenetelmien pilotteihin, jotka tullaan toteuttamaan marras-joulukuussa 2019.

Valtakunnallinen loppukoe

Valtakunnallinen loppukoe tulee olemaan suosituksena kaikille 180 op:ttä suorittaneille sairaanhoitaja-, sairaanhoitaja-diakonissa-, terveydenhoitaja-, ensihoitaja- ja kättilöopiskelijoille. Vastaavanlainen koe on ollut käytössä ensihoitaja (amk) tutkinnossa. Loppukoe tulee olemaan Moodlessa tehtävä tentti, jossa on kaksi osaa. Toinen osa sisältää kysymyksiä hoitotyön eri osaamisalueista ja toinen sisältää lääkelaskut. Kokeessa on mm. case-tehtävä, videoita, monivalintoja, joilla mitataan opiskelijan tiedollista osaamista sekä päätöksenteko- ja ongelmanratkaisutaitoja. Kokeen läpäisemiseksi hoitotyön osista on suoritettava vähintään 65 % oikein ja lääkelaskut tulee olla 100% oikein. Loppukoe tulee käyttöön kaikille vuodesta 2021 alkaen. Loppukokeen tuloksien tarkastelu mahdollistaa sen, että koulutusta ja sen toteuttamista voidaan arvioida ja kehittää suhteessa ydinosaamisen vaatimuksiin. Loppukokeen läpäisy osoittaa myös käytännön työelämään siirtyvien opiskelijoiden teoreettisen osaamisen.

Lähteet:

Eriksson, E., Korhonen T., Merasto, M. & Moisio E.-L. 2015. Sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen – Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus –hanke. Ammattikorkeakoulujen terveysalan verkosto ja Suomen sairaanhoitajaliitto ry. <https://sairaanhoitajat.fi/wp-content/uploads/2015/09/Sairaanhoitajan-ammattillinen-osaaminen.pdf>

Laukkanen A. 2019. Yleissairaanhoitajan (180 op) osaamisvaatimukset ja sisällöt julkaistu.
<https://blogi.savonia.fi/ylesharviointi/2019/01/31/yleissairaanhoitajan-180-op-osaamisvaatimuslauseet-ja-sisallot-julkaistu/>

Seppänen, S., Kinnunen P. & Silén-Lipponen M. 2018. Yleissairaanhoitajan (180 op) ammatillisen perusosaamisen arvioinnin kehittäminen 1.3.2018-31.12.2020 - hankesuunnitelma. Savonia amk.